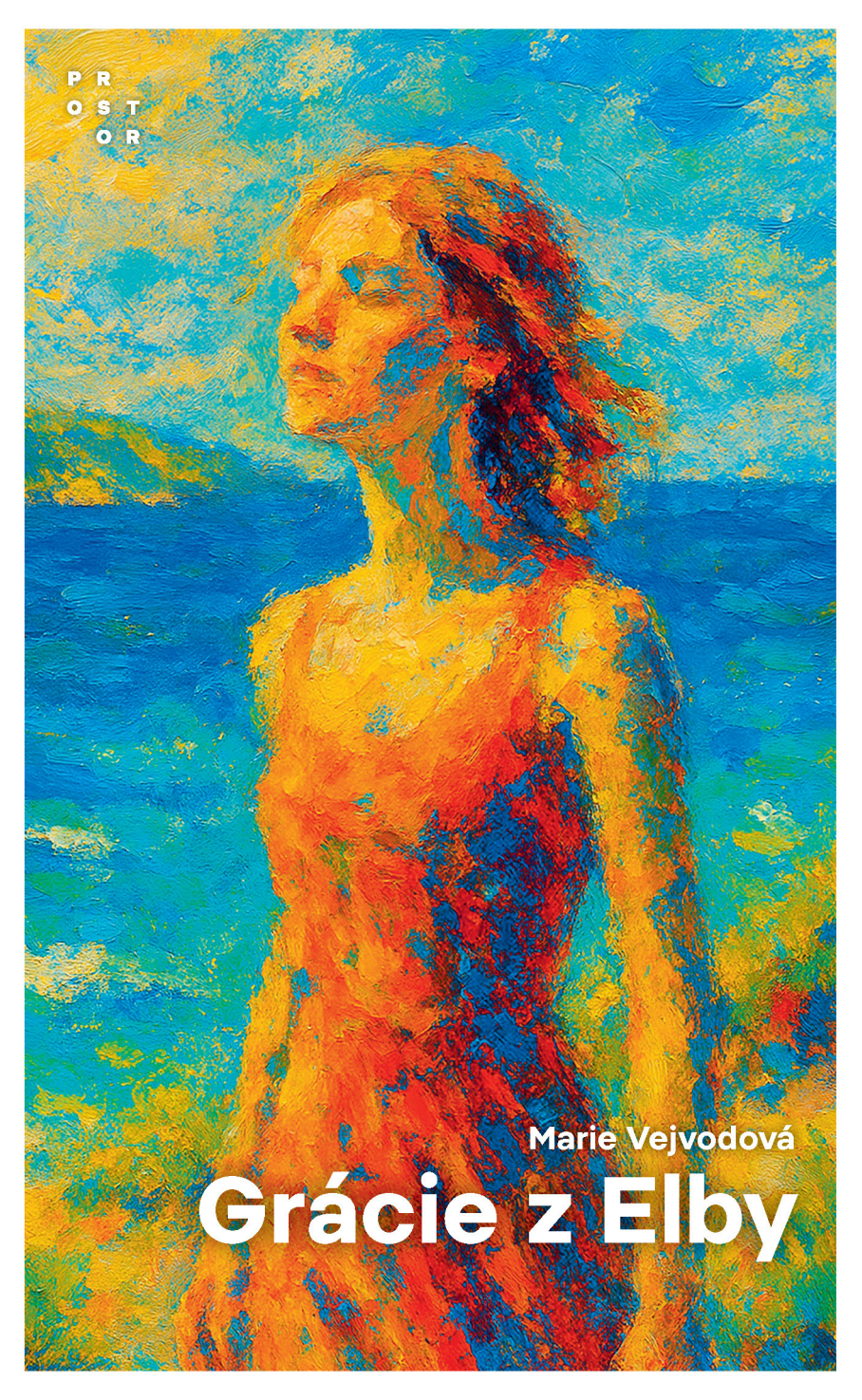

An impressionistic painting of a woman standing by the sea. The woman is depicted from the waist up, facing slightly to the left. Her skin is rendered in warm, vibrant tones of yellow, orange, and red, with visible brushstrokes. Her hair is dark and flowing. The background consists of a deep blue sea and a bright, textured sky in shades of blue and yellow. The overall style is expressive and colorful.

P
R
O
S
T
O
R

Marie Vejvodová

Grácie z Elby

Marie Vejvodová

**P R
O S T
O R**

Edice **Přítelkyně**

Marie Vejvodová

Grácie z Elby

Praha, 2025

P R
O S T
O R

Mámě,
mé nejvěrnější čtenářce

© Marie Vejvodová 2025
© PROSTOR 2025

ISBN 978-80-7260-644-3

Část první

Peklo / Inferno

1.

Dneska bych Tě mohla potkat. Protože vypadám aspoň trochu jako žena a líbím se sama sobě. Vzala jsem si šaty se žlutými proužky, které jsi na mně míval tak rád, a sandály s pásky posetými zlatými korálky. Dokonce jsem si namalovala pusy, i když na rudou bych si netroufla a asi by mi ani neslušela. Vlasy mám rozvrkočené jako vždycky, řekněme tomu nedbalá elegance. Já bych si Tě všimla první. Neschovala bych se ale v davu ani za reklamním stojanem. Naopak bych Ti šla vstříc. Cítil bys můj pohled na své po létu jistě snědé tváři, zbystril bys a pak bys mě taky uviděl. Usmál by ses. Očima. Koutky úst by se Ti sotva pohnuly. Měla jsem nejradši, když ses usmíval právě takhle. „Jsi to pořád ty?“ zeptal by ses, nebo bych jako první promluvila já? Kdoví.

Dneska bych Tě mohla potkat, protože zářím, a takovou sis mě vždycky přál. A není to jen těmi šaty se žlutými proužky. Na přicházející podzim jsem příliš vyletněná. Vítr mi každou chvíli vpluje pod sukni a na holých lýtkách vyraší hrbolky husí kůže. Možná z toho budu mít zánět močáku. Jenže já potřebuju mít ještě chvíli pocit, že léto, alespoň to babí, neskončilo. Že jiriny u babičky na zahradě budou kvést věčně a žíhaná jablka na stromě se stačí zbarvit dočervena, protože sluneční paprsky nejsou jen pomíjivé pozlátko, ale dokážou zahřát.

Dnešek je můj nejoblíbenější pracovní den roku. Každé září si přes šaty navléknu firemní tričko, skládáme ty největší knižní trháky do banánovek, naskočíme do do-dávky a míříme na veletrh. U stánku sfouknu ze hřbetů prach, přejíždím prstem po obálkách a jednu po druhé vyskládám fotogenicky na pultík pod širým nebem ve stínu kaštanů spolu s přáním šťastné cesty do nějaké krásné, starožitné, dubové knihovny. Pak se jen culím na kolemjdoucí. Sem tam někdo zastaví, některou z knih prolistuje a korzuje dál.

Je jedna z posledních teplých slunečných sobot a lidé mají obvykle větší chuť na aperol spritz na zahrádce nebo zmrzlinu ve vaflovém kornoutu než na literaturu. I komediant s bublifukem opodál je přitažlivější objekt zájmu. Vůbec mi to ale nevadí a culím se dál. Na komedianta nejvíc. Už celé čtyři hodiny, co jsem rozdala přes stovku úsměvů a prodala devět knih. Na hlavě má ošoupanou bekovku, šarmantní a udržovaný plnovous, balónové kalhoty s kšandami a ruce tučně potetované od opálených svalnatých ramen až k zápěstím. Občas po mně letmo mrkne, ale dělá, že má oči jenom pro ty svoje bubliny a diváky, z nichž snad něco kápne, když je tak hezky. Slunce dělá s našimi srdci divy. I já si proto dneska dovolím snít a bláhově si namlouvám, že život je stejně duhový jako mýdlové bubliny, a až mi skončí šichta, dostanu pozvání na aperol.

„Jak to jde?“ přisune se ke mně Linda. Pohltí mě známý oblak sladkého pivoňkového parfému a cigaretového kouře. Zase si dávala pauzičku.

„Klasika. Tři Pokorný, dvě Machový a tři Sexy,“ ušklíbnu se. Na mysli mám knižní vydání seriálu *Sex ve městě*, který pořád táhne i přesto, že od prvního dílu uběhlo už čtvrt století. Osamělé třicátnice asi nikdy nevyhynou.

Linda nehne ani brvou. Našemu žargonu rozumí a ostatně ví, že já si „nevrzla“, když použiju její slova, ani jednou už ani nepamatuju, natož třikrát.

„Vedeš. Já zatím Pokoru jenom dvakrát, zato ale čtyři Vyskočilky,“ zazubí se. Věra Vyskočilová se taky jen tak nevypaří. Jak to jen dělá, že píše tak dlouho, co já jsem živá, vychází jí jedna kniha za druhou a po každé je vmžiku vyprodaná? Život je očividně bezedná studnice inspirace. Až na ten můj.

„Jo, ta je teď v kurzu.“

„Dáš si kafe? Zaběhnu vedle do stánku,“ ptá se mě kolegyně, podle níž už nadešel čas na další siestu.

„Ne, dík. Vezmu si něco pak, až se skočím vyčurat,“ odvětim. *Dala bych si aperol*, zatoužím v duchu. „Hele, už musím. Támhleten chlápek vypadá, že něco chce.“

„Vyskočilovou?“

„Nepochybně!“ uchechtnu se.

Muž, co se právě objevil u mého pultu, vypadá jako ta pravá cílovka červené knihovny. Listuje knihou, na dálku ji nedokážu identifikovat.

„Dáte si?“ oslovím ho. *Bože, ten aperol mi stoupl do hlavy, a to jsem zatím ani žádný nevypila*. Vedoucí prodeje by mě příliš nepochválila. „Můžu vám nějak pomoci?“ opravím se.

Muž ke mně zmateně vzhledne. Má ospalé, ale vřelé tmavé oči.

„Jak moc?“ vypadne z něho prazvláštní češtinou.

„Prosím?“

„*How much?*“ zakoktá a mně dojde, že půjde asi o turistu, který se předtím pokoušel česky zeptat, kolik kniha stojí. Už podle jeho vzhledu mě mělo napadnout, že to bude cizinec. Na sobě má elegantní balonák příhodný pro toto počasí a na hlavě dokonce klobouk. Čeští stařečkové se neoblékají, jako by právě vyšli od krejčího.

„Čtyři sta devadesát devět,“ přečtu anglicky cenu na vnitřní straně obálky.

„*Sorry?*“ zopakuje a skloní se ke mně.

Nejsem si jistá, jestli mě špatně slyšel, nebo mi anglicky nerozuměl. U starších lidí člověk nikdy neví. Raději mu cifru ukážu napsanou černě na bílém.

Přehrabuje se mezi neznámými bankovkami.

„Euro ještě nemáme,“ omluvím se za Čechy, muž je ale příliš zabraný do úkolu najít správnou částku. V luxusní kožené peněženke zahlédnu bankovky s Karlem i Komenským, to by bylo akorát. Do cizí šrajtofle se ale prsty nestrkají a kromě něj o moje knihy stejně nikdo jiný nejeví zájem, tak trpělivě vyčkávám.

„*Thank you,*“ usměju se, když konečně zaplatí a má se k odchodu. Rázem mu ale přestanu věnovat pozornost.

V nose mě zašimrá bezstarostná svěžest a lehkost,

zároveň ale i smyslná tajuplnost, která vzbuzuje nespočet otázek a nezkrotnou touhu po odpovědích.

Tak přece jsi tady? Takhle přece voníš Ty! Zbystřím a roztěkaně se začnu rozhlížet na všechny strany. *Necítím to jen v nose, ale přímo v srdci!* dotknu se nevědomky prsty hrudníku. Nikde Tě ale nevidím. Že bys mě spatřil první a radši se vytratil dřív, než si Tě všimnu?

Počkat, vždyť to musel být ten cizinec! Vybavím si, jak se ke mně nakláněl, když mi podával peníze. Teď už za sebou nechal jen voňavou stopu, která sice není vidět, ale dokáže zasáhnout víc než rozkvetlá růžová zahrada.

Nechám stánek stánkem a rozeběhnu se za mužem. Pohybuje se pomalu a námořnický modrý šos jeho kabátu se zavlní kousek přede mnou.

„*Anything wrong?*“ ptá se zmateně, co se stalo, když ho doženu.

„*What perfume do you wear?*“ vychrlím na něj, jakmile mě čichové buňky přesvědčí, že zdrojem podmanivé vůně je opravdu on.

„*Scusi?*“ tentokrát ho natolik vyvedu z míry, že udiveně odpoví italsky.

No jasně, Ital! zajásám v duchu, když si uvědomím, na koho jsem to narazila. Italsky se domluvím poměrně obstojně a rázem spustím, cože to nosí za krásný parfém.

Ač se snažím mluvit jeho rodným jazykem, moje podivuhodná otázka ho poplete ještě víc. Už se chystám, že to vzdám. Koneckonců, co to tady vyvádím?

Nechápu samu sebe stejně jako ten nebohý stařík. Reakce těla byla rychlejší než mozku. Muži v tu chvíli ale svitne.

„Můj parfém?“ ujišťuje se italsky a já horlivě přikývnu. „Tak to bohužel netuším,“ povzdychne si zoufale, že mě musí zklamat, když jsme si konečně porozuměli. „Mohl bych se ale zeptat své ženy. Koupila mi ho ona. To víte, já bych si sám žádný asi nepořídil. V obchodech mají vždycky tolik lahvíček a jak se v tom má člověk vyznat?“ rozvykládá se, jak bývá u starších lidí zvykem. Já ho ale netaktně přeruším, jestli náhodou nemá tužku a papír.

Když z tašky vytáhne cestovní poznámkový blok, kde má úhledným rukopisem zapsané základní fráze pro přežití v České republice, pod větičku *una birra, per favore* s českým překladem „jedno pivo, prosím“ spěšně naškrábu *Beáta* a svoje telefonní číslo, aby mi mohl dát vědět, pokud jméno osudného parfému vypátrá.

„*Beatrice!*“ vykřikne a v tmavých očích mu nadšeně blýskne. Až v tu chvíli mi dojde, že si koupil náš výběr „toho nejlepšího“ z Alighierovy *Božské komedie*. Jako by Dante napsal něco, co není dobré. Ne každý čtenář dnešní doby má ale asi dostatek času nebo trpělivosti na bichle. *K čemu mu ale bude v češtině?* Nestihnu se na to zeptat. Starý pán se omlouvá, že na něj jeho žena čeká u stánku s českým křišťálem a jistě hartusí, kde tak dlouho vězí, když už by se ráda posadila někde na sluníčku na kapučínko.

Vrátím se k pultu a najednou mě přepadne smutek ze vši té krásy, kterou poslední teplé dny dokážou vykouzlit. Je to totiž krása, která bolí, protože se loučí. Rovnodennost je za dveřmi, a ať se nám to líbí, nebo ne, s ní i podzim. Cítím ho ve vzduchu. Listy na stro-mech se na pohled stále ještě zelenají, jejich jemná, avšak těžší kořeněná vůně ale prozrazuje, že už ma-jí něco odžito. Zhluboka se nadechnu. Bezstarostnost a lehkost se rozplynuly. Nejsi tu – a za momentální smutek nemůže jen odcházející léto.

Vypařil se i mistr Bublifuk. Do bekovky se mu už asi dokutálelo dost drobných a možná i nějaká ta Něm-cová a Jan Amos na pivo a večeri. Proč by je měl utrácet za aperol? Anebo se přesunul do jiné části parku, kde kolem něj místo bláhové prodavačky knih krouží na inlajnech nějaká vysportovaná štabajzna.

Kouknu na hodinky. *Uf, ještě dvě hodiny.* Na tenhle den jsem se tak těšila, a teď se nemůžu dočkat, až bude po něm. Duhová bublina mých snů a fantazie praskla. Pohladím tvrdou obálku knihy.

„To je ta nová Vyskočilová? Manželka říkala, že by si to chtěla přečíst,“ vytrhne mě z myšlenek mužský hlas a pronikavé aroma citrusů. Muž chce asi volbou parfému budit dojem, že je v pohodě a nad věcí. Obávám se však, že jde spíš o pouhou snahu než realitu. Ani nejsilnější voňka nepromění veřejné toalety v salon krásy.

Nejsi to Ty.

2.

Dneska bych Tě nechtěla potkat. Slunce překonává samo sebe a září stejně jako předchozí dny, moje světlo ale zhaslo. Zlato, co se blýská za oknem, mi nijak nepomáhá a paradoxně to dělá ještě horší. Představuju si, jak lidé s kelímkem latéčka ze Starbucks spěchají na schůzku, a i když jdou do práce, sluneční paprsky jim malují úsměv na tváře. A já nechápu, že život venku může být tak radostný a běžet si vesele dál, když ten můj se zastavil. Copak nemůže mít trošku empatie? Kéž by pršelo! Ocelové, zlověstně zamračené nebe by bylo mnohem věrnějším odrazem mého vlastního světa.

Dneska Tě nepotkám, protože se odtud pravděpodobně vůbec nevyhrabu. Nejsem ani schopná vstát z postele a udělat si doma kafe z kávovaru, natož abych se culila na baristu v kavárně, aby mi do bílé pěny cappuccina namaloval srdíčko. Jsem totiž „endo girl“ a měsíc co měsíc mě navštěvuje endometrióza. Přezdívá se jí „mysteriózní nemoc“ a ani v dnešní době se toho o ní spoustu ještě neví. Třeba proč se děložní sliznice rozhodne růst i jinde v těle než jen v děloze a proč sakra zrovna mně?! Každý případ je navíc úplně jiný, takže zatímco některé ženy ani nevědí, že endometriózu mají, já se svíjím v bolestech, jako právě teď.

Endo je nelítostná jako Jack Rozparovač, který tím nejostřejším nožem vyřezává z podbřišku orgány.

Jeden po druhém, pomalu, dlouze, zažíva... Choulím se v povlečení s modrými puntíky stočená do klubíčka jako zraněné zvíře v noře. Necítím ale teplo a pocit bezpečí, jen bolest, bolest a zase bolest. A takhle bys mě dneska viděl, kdyby tenkrát, kdybychom se...

Co bys udělal? Dřív jsi mě pohladil něžně po vlasech a přinesl ohřívací lahev na břicho. Na tváři se Ti zračila starost, já z ní ale vyčetla i výčitku, proč život trestá zrovna nás? Jsem vlastně ráda, že tu teď nejsi. Zasloužíš si někoho lepšího. S dlouhými rovnými vlasy obarvenými na jahodovou blond, v košilových šatech. Představuju si, že nějak takhle vypadají interiérové designérky, co rády fotografují. Aspoň to mi o Agátě řekla tehdy máma, když mi oznámila, že ses nakonec přece jen oženil. Chtěla bych vidět, jak Tě vyfotila. Jestli zachytila Tvůj neviditelný úsměv, nebo jí přijdeš k zulíbání, když se směješ na celé kolo?

Jsem ráda, že tu teď nejsi a nevidíš mě zoufalou, zranitelnou, skuhrající nad svým životem, protože já si ho takhle taky nevysnila.

Možná nás to na začátku k sobě táhlo, protože jsme spolu strávili tolik času jako děti v blaženém, bezstarostném věku. Hráli jsme si s tvými autíčky, zmrzlina nám kapala na vypraná bílá trička a nám to bylo úplně fuk. Pořád máš nejradši pistáciovou? Dneska už konečně chutná jako oříšky, my si ji ale dávali hlavně kvůli té lákavé, křiklavě zelené barvě. To jsme ještě na dětských ramínkách nenesli všechnu tíhu světa. Jenže to bylo dávno... Jako dospělí, jako manželé bychom si

ji ale přehazovali z jednoho na druhého, abychom sami sobě trochu ulevili. Proto se přece říká, že ve dvou se to lépe táhne, ne? Jenže jak dlouho to pak dokážeš opravdu nést, zvlášť když to není tvůj vlastní náklad?

Adelina slova „*someone like you, I wish nothing but...*“, respektive vyzvánění telefonu mě vytrhne z myšlenek. Nikoli z bolesti. Nechci s nikým mluvit. Jenže zaměstnaný člověk se tomu v úterý dopoledne vyhne stěží. A moje stará známá Endo si nenechá domluvit, aby si pro svou srdečnou návštěvu vybrala jiný den. Třeba sobotu, aby mi zkazila celý víkend.

„Kde proboha vězíš? Vrbice tě zabije!“ vychrlí na mě Linda do telefonu místo pozdravu, když mi připomene, co samozřejmě moc dobře vím, a sice že už jsem měla být dávno v práci.

„Je mi hrozně,“ zmůžu se na odpověď.

„Jenže tobě je, Beo, hrozně *pořád!*“ povzdychne si a nemusím jí vidět do tváře, abych věděla, že právě protočila panenky. Už i moje nejmilejší kolegyněka a po těch letech, co spolu sdílíme kancelář s výhledem na Vyšehrad, i kamarádka si myslí, že simuluju. Mladí, krásní zdraví lidé chápou jen těžko, že všichni na světě taky nejsou jen mladí, krásní a zdraví. *Přestal bys mě časem chápat i Ty?* Nořím se opět do své hlavy.

„Beáto, posloucháš mě?“ vrátí mě Linda zpátky na zem. „Co chceš jako dělat? Křest začíná za pár hodin a musíme toho ještě mrtě připravit. Nehodlám to dělat sama a věř mi, že Vrbice taky ne.“